

Secțiunea a III a. Viața de familie în situația cuplurilor homosexuale

În jurisprudența organelor Convenției s-au pus unele probleme legate de aplicabilitatea articolului 8 în privința creării sau păstrării unei vieți de familie în situația minorităților sexuale.

Fosta comisie a decis că relațiile din cadrul unui cuplu homosexual nu țin de dreptul la respectul vieții familiale, ele aparțin dreptului la respectul vieții private a persoanei.

Fiind o relație homosexuală nu poate constitui o viață de familie în sensul articolului 8, astfel că partenerul homosexual nu se poate prevala de acest text pentru a obține, la decesul companionului său, transferul în beneficiul lui, a contractului de închiriere al cărui titular era cel decedat.

Curtea Europeană a statuat, contrar unor soluții pronunțate de instanțele naționale, că nu se poate reține o interdicție de principiu ce ar figura în Convenție, pe temeiul căreia unui părinte homosexual nu i s-ar încredința copilul spre creștere și educare, din moment ce –sa demonstrat că interesul copilului pledează pentru o asemenea soluție.

Dând dovadă de o anumită prudență necesară în astfel de situații deosebit de complexe și delicate, Curtea s-a oprit la constatarea existenței unei vieți de familie de fapt între transsexualul companion al mamei și copilul născut în condițiile arătate, pentru că nu a admis posibilitatea recunoașterii acestei persoane ca părinte, pe calea recunoașterii de paternitate.

Pentru a decide astfel, ea a pornit de la constatarea că nu există norme europene în materia acordării de drepturi părintești transsexualilor, în plus nu a fost demonstrat Curții că statele contractante ar avea o concepție comună în a transpune pe plan juridic realitatea socială a relației care unește un copil născut prin înseminare artificială cu donator necunoscut și persoana care își asumă rolul de tată.

Secțiunea a IV a. Încredințarea copilului unor instituții speciale

Este posibil ca, în împrejurări deosebite din diverse rațiuni, să nu mai fie posibilă creșterea și dezvoltarea copilului alături de părinții săi, astfel că se poate impune luarea de către autoritățile publice a măsurii încredințării lui unor instituții de ocrotire socială. Într-o astfel de situație, dreptul la viață familială apărut prin articolul 8 poate prezenta aspecte specifice.

Curtea a subliniat în repetate rânduri în jurisprudența sa că, pentru un copil, faptul de a trăi împreună cu părintele sau părinții săi reprezintă o componentă fundamentală a vieții familiale, este în afara oricărei îndoieli că plasarea lui într-o instituție de ocrotire socială reprezintă, în sine, o ingerință în viața familială a celor interesați.

Capitolul X. Concluzii

Având în vedere obiectivul principal al Consiliului Europei este realizarea unei unități mai strânse între cele 46 de state membre pentru protejarea libertății individuale, libertății politice și a statului de drept, principii care constituie fundamentul tuturor democrațiilor autentice și care influențează viața tuturor europenilor în nenumerate feluri.

Toate statele membre ale Consiliului Europei au obligația de a-și organiza societatea pe baza acestor principii.

Crearea Consiliului Europei, în anul 1949, reprezintă concretizarea aspirației întregului continent, viața popoarelor europene de pace, unitate, cooperare și înțelegere.

Actul având o semnificație de însemnătate istorică, marchează prima tentativă reușită vizând realizarea unei Europe, fondată de europeni și pentru europeni.

Mesajul către europeni, arată ce urma să însemne preocupările Consiliului Europei.

“Noi dorim o Europă unită restituită în totalitatea ei liberei circulații a oamenilor, a ideilor și a bunurilor. Noi dorim o Cartă a drepturilor omului, care să garanteze libertatea de gândire, de reuniune și de exprimare, cât și libertatea unei opoziții politice. Noi dorim o Curte de Justiție capabilă să aplice sancțiunile necesare pentru respectarea Cartei. Noi dorim o Adunare Europeană unde să fie reprezentate forțele tuturor națiunilor noastre. Și noi în deplinătatea libertate, ne luăm angajamentul de a depune toate eforturile în mijlocul familiilor și în public, în cadrul partidelor noastre, în bisericile noastre, în cercurile profesionale și sindicale printre oamenii și guvernele implicate în această operă de salvare publică ce reprezintă o șansă supremă a păcii și dovada

unui viitor măreț pentru această generație și pentru cele ce vor urma²⁸.

Victor Hugo în 1849 spunea:

“ Va veni o zi în care voi francezii, voi ruși, voi italieni, voi englezi, voi germani, voi toate națiunile continentului, fără să vă pierdeți calitățile distincte și glorioasa voastră individualitate veți fonda împreună o uniune superioară și veți constitui fraternitatea europeană “

²⁸ Profesorul de Madariaga – exilat în Spania.

MINORUL CA SUBIECT AL RAPORTURILOR JURIDICE

Capitolul I. Capacitatea civilă a persoanei fizice

Secțiunea I – Precizări introductive

Personalitatea juridică reprezintă aptitudinea de a fi subiect de drept, deci aptitudinea de a fi titular de drepturi și obligații.

Pentru desemnarea personalității juridice se mai folosesc și noțiunile de capacitatea juridică sau capacitatea de drept.

Personalitatea juridică nu trebuie confundată cu noțiunea de persoană juridică deoarece vocația de a fi subiect de drept este recunoscută atât persoanelor juridice cât și persoanelor fizice.

În alte cuvinte, au personalitate juridică nu numai persoanele juridice, dar și persoanele fizice. Personalitatea juridică este unică, adică una singură pentru fiecare subiect de drept, care poate fi persoană fizică sau persoană juridică.

Personalitatea juridică există prin capacitățile din diferitele ramuri de drept. Așadar o parte a capacității juridice este capacitatea civilă.

Prin capacitatea civilă a persoanei fizice înțelegem acea parte a capacității juridice, ce constă în aptitudinea persoanei fizice de a avea drepturi subiective civile și obligații civile, în aptitudinea de a dobândi și exercita drepturi subiective civile, precum și de a-și asuma și executa obligații civile prin încheierea de acte juridice civile.

Capacitatea civilă a persoanei fizice este alcătuită din două elemente:

- capacitatea de folosință
- capacitatea de exercițiu

Secțiunea a II a. Capacitatea civilă de exercițiu a minorului

Subsecțiunea I. Definiție, premisele și caracterele juridice ale capacității civile de exercițiu ale minorului.

Definiție.

Capacitatea civilă de exercițiu a persoanei fizice²⁹ beneficiază atât de o definiție legală, cât și de diverse definiții oferite în literatura de specialitate.

Potrivit articolului 5, alin.3 din Decretul nr.31/1954 “capacitatea de exercițiu “ este capacitatea persoanei de a-și exercita drepturile și de a-și asuma obligații săvârșind acte juridice.

Putem defini capacitatea civilă de exercițiu a minorului ca fiind acea parte a capacității civile care constă în aptitudinea persoanei fizice de a dobândi și exercita drepturi subiective civile, precum și de a-și asuma și executa obligații civile prin încheierea de acte juridice civile.

Premise.

Premisele capacității civile de exercițiu a persoanei fizice sunt pe de o parte, existența capacității civile de folosință, iar pe de alta parte, existența discernământului adică existența puterii

²⁹ Minorul este o persoană fizică, deci când aducem în discuție persoane fizice, implicat este vorba de minor.

individului de a-și reprezenta corect consecințele juridice ale manifestării sale de voință³⁰.

Regulile referitoare la capacitatea civilă de exercițiu a minorului vizează numai încheierea actelor juridice civile, însă, în materie delictuală prezintă relevanță numai existența discernământului³¹, cu precizarea că în unele sisteme de drept, răspunderea civilă pentru fapat ilicită cauzatoare de prejudicii se angajează chiar și în cazul liupsei de discernământ.

Din perspectiva capacității civile de exercițiu a persoanei fizice, se deosebesc trei situații:

- lipsa capacității civile de exercițiu
- capacitatea civilă de exercițiu restrânsă
- capacitatea civilă de exercițiu deplină

Caractere juridice.

Caracterele juridice ale capacității civile de exercițiu a minorului sunt următoarele:

- legalitate, generalitatea, inalienabilitatea, intangibilitatea și egalitatea.

Legalitatea este acel caracter ce constă în faptul că legea reglementează toate aspectele referitoare la:

- instruirea, stabilirea conținutului și încetarea capacității civile de exercițiu, deci această capacitate este exclusiv de domeniul legii, ea nefiind de domeniul voinței individuale.

Generalitatea este acel caracter care constă în faptul că prin capacitatea de exercițiu a minorului se exprimă aptitudinea de a dobândi și exercita drepturi subiective civile și de a executa obligațiile civile prin încheierea oricăror acte juridice civile cu excepția celor oprite de lege.

³⁰ Această premisă se apreciază în raport cu vârsta precum și cu starea sănătății minții.

³¹ Lipsa discernământului antrenează lipsa vinovăției.

Gradul de generalitate a capacității de exercițiu diferă după cum este vorba despre capacitatea de exercițiu deplină sau restrânsă.

Prin inalienabilitatea capacității civile de exercițiu a minorului se desemnează caracterul consacrat expres de articolul 6 din decretul nr. 31/19545, conform căreia această capacitate nu poate forma obiect de renunțare, nici măcar parțială, nici obiect de înstrăinare.

Prin intangibilitatea capacității civile de exercițiu a minorului se înțelege acel caracter consacrat expres de articolul 6 alin.1 din Decretul 31/1954, potrivit căruia lipsirea totală sau parțială de capacitatea de exercițiu intervine numai în cazurile și în condițiile expres stabilite de lege.

Egalitatea capacității civile de exercițiu a minorului este consacrată împreună cu egalitatea capacității de folosință a persoanei fizice de articolul 4 alineatul 2 din Decretul 31 /1954, de articolul 3 și articolul 26 din Pactul internațional privind drepturile civile și politice ale omului și a libertăților fundamentale.

Secțiunea a III a. Lipsa capacității civile de exercițiu a persoanei fizice

Persoanele lipsite de capacitate civilă de exercițiu sunt:

- persoanele care demonstrează lipsa unei maturități psihice suficiente.
- minorii care nu au împlinit vârsta de 14 ani
- persoanele puse sub interdicție judecătorească.

Lipsa capacității civile de exercițiu, în materie contractuală³² este consacrată și de articolul 950, pct.1 și pct.2 C.civ., potrivit căruia necapabili de a contracta sunt minorii și interziși.

Lipsirea de capacitate civilă de exercițiu a minorilor care nu au împlinit vârsta de 14 ani și a persoanelor puse sub interdicția judecătorească are ca scop ocrotirea acestor persoane împotriva propriei nepriceperi în ceea ce privește încheierea actelor juridice.

Subsecțiunea a II a. Reprezentarea legală a minorului.

În cazul persoanelor lipsite de capacitate civilă de exercițiu intervine reprezentarea legală, în sensul că, pentru aceste persoane, actele juridice se încheie de reprezentanții lor legali.

Reprezentanții legali ai minorilor sunt:

- părinții
- tutorele
- curatorul

Persoanele lipsite capacitate civilă de exercițiu nu pot participa personal la încheierea actelor juridice civile, ci numai prin reprezentare legală.

De reținut este faptul că atunci când reprezentantul legal ar urma să încheie, pentru incapabil, un act juridic de dispoziție, este necesară încuviințarea prealabilă a autorității tutelare.

Subsecțiunea a III a. Actele juridice care pot fi încheiate, în mod valabil, de minor.

³² Ținând cont de împrejurarea potrivit căreia capacitatea civilă de folosință constituie premisa capacității civile de exercițiu, precum și de incapacitatea specială de folosință instituită prin articolul 806 C. Civ., rezultă că, în materia testamentului, limita nu este de 14 ani , ci de 16 ani.

Având în vedere faptul că minorul este lipsit de capacitate civilă de exercițiu, există un minimum de conținut, exprimat în două categorii de acte juridice patrimoniale, precum și în anumite acte juridice nepatrimoniale ce pot fi încheiate valabil de către minori.

Actele juridice patrimoniale care pot fi încheiate de către minor, fără a interveni reprezentarea legală, sunt următoarele:

- actele juridice de conservare, cum ar fi: somația, punerea sigiliilor, înscrierea unui privilegiu sau a unei ipotecii în documentele de publicitate, întreruperea unei prescripții.

Posibilitatea minorului care este lipsit de capacitate civilă de exercițiu de a încheia personal și singur acte juridice de conservare este justificată de faptul că printr-un asemenea act se urmărește preîntâmpinarea pierderii unui drept subiectiv civil, deci, întotdeauna este vorba de un act profitabil titularului dreptului subiectiv respectiv.

- actele juridice mărunte, care se încheie aproape zilnic, pentru nevoile obișnuite³³.

Explicația încheierii valabile de către cel lipsit de capacitatea civilă de exercițiu a actelor juridice patrimoniale mărunte o găsim nu în existența unui mandat tacit din partea reprezentantului legal, ci în caracterul curent, al unor astfel de acte, în natura acestor acte juridice, în faptul că ele nu pot să aducă atingere intereselor autorului lor.

Legea prevede posibilitatea pentru cel lipsit de capacitate de exercițiu de a face anumite acte juridice nepatrimoniale, precum:

- ascultarea minorului care a împlinit vârsta de 10 ani în vederea adopției

³³ În acest caz amintim cumpărarea de dulciuri, rechizite școlare, încheierea de contracte de transport cu întreprinderile de transport în comun.

-ascultarea minorului care a împlinit 10 ani în vederea stabilirii domiciliului său legal, încredințării ori, după caz, a reîncredințării sale unuia dintre părinți.

Încetarea situației juridice a lipsei capacității civile de exercițiu.

Starea juridică a lipsei capacității civile de exercițiu încetează:

- pentru minor, fie la împlinirea vârstei de 14 ani, atunci când minorul dobândește capacitatea civilă de exercițiu restrânsă, fie prin moarte.
- Pentru cel pus sub interdicție judecătorească, fie prin ridicarea interdicției, când cel în cauză dobândește capacitatea civilă de exercițiu deplină sau, după caz, capacitatea civilă de exercițiu restrânsă, fie prin moarte.

Secțiunea a IV a. Capacitatea civilă de exercițiu restrânsă

Noțiune și dobândire

Capacitatea civilă de exercițiu restrânsă este aptitudinea minorului cu vârsta cuprinsă între 14 ani și 18 ani de a dobândi și exercita drepturi subiective civile și de a-și asuma și executa obligații civile, prin încheierea, personal, a anumitor acte juridice civile.

Capacitatea civilă de exercițiu restrânsă se dobândește la împlinirea vârstei de 14 ani, cu excepția cazului în care, în acel moment, minorul se află sub interdicție judecătorească.

Dacă minorul a fost pus sub interdicție, iar aceasta se ridică în intervalul în care el are între 14 și 18 ani, capacitatea de exercițiu restrânsă va începe pe data ridicării interdicției.

Conținutul capacității civile de exercițiu restrânse

Specificul capacității civile de exercițiu restrânse constă în aceea că minorul între 14 și 18 ani are posibilitatea să încheie